

ROOK

TYNKE HIEMSTRA

ROMAN

Merel en Wolf hebben het goed voor elkaar: ze zijn gelukkig getrouwd, wonen met hun twee zoons in een mooi huis en hebben jaloersmakende banen. Maar dan wordt Wolf beticht van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het vuurtje wordt aangewakkerd door geruchten op social media en al snel stapelen de beschuldigingen zich op.

Merel wordt heen en weer geslingerd tussen ontkenning, verdriet en woede. Hun relatie is altijd eerlijk en open geweest, maar kan zij Wolf nog vertrouwen? Terwijl haar man zich in zichzelf terugtrekt, heeft Merel steeds meer het gevoel dat zij haar gezin moet verdedigen tegen de verhalen van buitenaf. Want hoe kun je je gevoelens een plek geven als je wordt bekogeld met modder?

Rook beschrijft de storm waarin een gezin belandt als de vader verzeild raakt in een MeToo-affaire.

‘Een genadeloze vertelling over wat het met een gezin doet wanneer een van de leden zwaar beschuldigd wordt. Tynke Hiemstra legt meer bloot dan je op het eerste gezicht zou denken. Een eerlijk, knap en moedig boek.’ – **Roos Schlikker**

‘Genuanceerd, indringend en dapper debuteert de film *Jagten* in boekvorm.’ – **Stella Bergsma**

‘*Rook* is pijnlijk en verdrietig. Geen verhaal over boosaardige opzet maar over knullige menselijkheid. Zoeken naar je eigen avontuur, zoeken naar afleiding – en dan struikelen.’ – **Myrthe Hilkens**

Tynke Hiemstra (1977) groeide op in Den Haag en studeerde Theaterwetenschap in Utrecht. Ze werkt als organisatie- en beleidsadviseur in de culturele sector. *Rook* is haar debuutroman.

ROOK

Wil je op de hoogte blijven van de boeken van Uitgeverij Orlando?
Meld je dan aan voor onze nieuwsbrief op www.uitgeverijorlando.nl,
of volg ons op Facebook, Twitter of Instagram.

TYNKE HIEMSTRA

Rook

uitgeverij
ORLANDO

© 2020 Tynke Hiemstra
Omslagontwerp Bij Barbara
© Omslagfoto Shutterstock / Olga_i
© Foto auteur Nadine Maas
Zetwerk Pre Press Media Groep, Zeist
ISBN 978 94 93081 75 8
NUR 301

www.uitgeverijorlando.nl

Voor Lars en Tirza.

Ik wens dat we voor altijd met zijn vieren bij elkaar blijven.

Why sir, I trust I may have leave to speak.
And speak I will. I am no child, no babe.
Your betters have endured me say my mind.
And if you cannot, best you stop your ears.
My tongue will tell the anger of my heart
Or else my heart, concealing it, will break.
And rather than it shall, I will be free
Even to the uttermost, as I please, in words.

Shakespeare, *The Taming of the Shrew*

ONTKENNING

HAAR NIEUWE CLIËNT IS TE LAAT. EN ALS HIJ TE LAAT KOMT zal hij ook te laat vertrekken. Zo zal haar dag uitlopen en is ze vanavond weer niet op tijd om nog voor het eten langs de zonebank te gaan. Elk jaar vergeet Merel hoe erg ze de zon zal missen, tot hij er niet meer is en ze zich door de duistere, natte oktoberstraten haast. Het regent al vijf dagen aan één stuk. De putten staan vol. Auto's rijden te hard door de grote plassen die zich langs de stoepranden hebben gevormd. Neem de bus, zegt Wolf. Maar een nog grotere hekel heeft ze aan de natte wollen jassen die stinken naar dicht op elkaar gepakte schapen. Niet dat ze als stadskind weet hoe schapen ruiken. Ze is een kind van de zee. Vroeger fietste ze tien minuten en dan hoorde ze de golven. Ze herinnert zich lange zomeravonden met grote kampvuren op het strand. Haar eerste kus, die ze kreeg onder de dansvloer van een strandtent op palen. Het was op het strand dat ze voor het eerst dronken werd. Het was de plek waar ze tegen de wind inliep in de jaren na het overlijden van haar vader. Ze putte hoop uit de boten in de verte en de spelende honden die de golven trotseerden.

Nu moet ze met de trein voor ze aan de kust is. Soms verlangt ze naar stilte. Dan droomt ze erover naar het platteland te verhuizen. Een grote boerderij voor geen geld in een of ander krimpgebied. Werk genoeg, want overal zijn gekken. Misschien wel meer daar dan in de Randstad. Mensen met echte problemen. Nazaten van incestueuze relaties bij wie van alles is misgegaan. Mensen met angsten die hardnekkig blijven han-

gen tussen de vochtige stenen van hun oude boerderijen. Ze zou er haar tanden in kunnen zetten. Zich verder specialiseren. Het beste van twee werelden: ruimte en uitdaging. Maar wat zou Wolf daar moeten zonder zijn werk? Ze zouden het gat nooit weten te vullen, Jonas, Bram en zij. Hij zou het hun gaan verwijten. Dat doet hij nu soms al, als ze hem wijst op zijn verplichtingen als vader, als gezinslid, terwijl er altijd iets te doen is dat zoveel spannender is dan het huishouden of een spelletje of er simpelweg zijn.

Als haar cliënt niet gauw komt zal ze hem moeten wegsturen. Ze gelooft niet in sessies van minder dan vijfendertig minuten. Ze ziet er elke keer weer tegen op, dat moment dat ze haar cliënten moet afkappen omdat ze op de klok achter hun linkerschouder ziet dat het tijd is. Misschien is hij het vergeten. Nu is het te laat om hem te bellen. Misschien is het sowieso beter om het hemzelf te laten ontdekken. Waarom moet zij andermans problemen altijd oplossen?

Ze schrikt op van het agressieve brommen van het trillende mobieltje op haar bureau. Daar zul je hem hebben.

Maar het is haar zus. Een appje met een link en een vraagteken. Het zal wel weer een van haar artikelen zijn. Dat doet Deborah vaker: kort voor verschijnen stuurt ze Merel en hun moeder een link naar nog te publiceren materiaal op een besloten deel van de website van de krant waarvoor ze schrijft. Merel weet dat ze geacht wordt het gelijk te lezen en erop te reageren. Debbie houdt van de discussies die haar artikelen oproepen. Merel verliest altijd van haar zus. Zij heeft de feiten niet zo op een rij als zij. Dat heeft ze allang geaccepteerd, maar toch krijgt Debbie haar elke keer op de kast.

‘Zullen we het gezellig houden?’ zegt hun moeder dan. En – omdat dat niet helpt – vijf minuten later: ‘Zo: genoeg! Jullie zijn hier te gast en dus bepaal ik wanneer we het over iets anders hebben.’

Het maakt Merel woedend wanneer haar moeder hen afkapt vóór ze heeft kunnen laten zien dat Debbie weliswaar meer weet, maar zij meer snapt. Maar dat is kinderachtig en Debbie kan de knop wél altijd omzetten, zelfs midden in hun verhitte gesprekken. Merel zou willen dat hun moeder tijdens hun etentjes net zo naar haar keek als ze naar Debbie doet. Ze is altijd al jaloers geweest op die blikken vol bewonderende nieuwsgierigheid. Misschien vooral omdat haar vader wél speciale blikken voor Merel had, maar juist hij er niet meer is.

Debbie zit altijd vol verhalen. Merel ook. Maar Merel heeft beroepsgeheim. En dus zijn het altijd Debbie's avonturen die de saltimbocca begeleiden die haar moeder voor elk etentje maakt, omdat het Debbie's lievelingsgerecht is, zoals alles uit Italië beter is dan alles van hier of waar ook. Merel slikt de verhalen van haar zus weg met veel wijn. Het is de enige manier om die avonden heelhuids door te komen.

Merel kijkt op haar horloge. Er zijn nog zevenendertig minuten over van de sessie met de cliënt die er nog niet is. Na hem nog drie te gaan vandaag. De laatste maanden van het jaar zijn altijd drukker dan anders. Wolf mag in de kerstvakantie de lente alweer in de lucht ruiken, anderen voelen in de donkere maanden nog steeds aandrang zich op te knopen. Daarom moet ze genieten van het feit dat mensen hun afspraak vergeten, dat haar onverwacht wat tijd voor haarzelf gegund wordt.

Ze schenkt een kopje thee in, schuift een stoel onder haar voeten, zakt wat onderuit, legt haar handen op haar navel en haalt diep adem. Nog twee minuten. Laat hem niet nu binnenkomen. Eén minuut. Ze ademt naar de handen op haar buik. Gelukkig dat haar moeder niet kan zien hoe ze haar tijd zit te verniksen. *Waarom morgen doen wat vandaag ook kan?* is het motto waarmee ze haar dochters effectief heeft grootgebracht. Merel zou wat vooruit moeten werken, de andere

drie cliënten komen vast wel, maar ze is ineens zo moe. Vijfendertig minuten, de tijd is om. Ze kan zo blijven hangen, in- en uitademend, maar ze is bang dat ze dan in slaap valt.

Eerst Debbie maar. Merel pakt haar telefoon en klikt op de link van haar zus. Een foto van een mannenhand op billen in kokerrok. *De schaamte voorbij*, staat eronder. Het artikel is niet geschreven door haar zus. Het duurt even voor ze de naam van de auteur kan thuisbrengen. Drie jaar geleden kwam Wolf met haar op de proppen. Hij had haar ontmoet op de set van een film waar ze de setdresser was. Dat was om de rekeningen te betalen. Want eigenlijk was ze fotograaf. Wolf was onder de indruk van de portretten die ze deelde op social media en had haar gevraagd om foto's van het gezin te maken als verjaarscadeau voor Merel.

Op een lenteachtige dag, in een park in de buurt van hun huis, had Anne hen in verschillende poses en samenstellingen vastgelegd. Merel had zich ongemakkelijk gevoeld bij Annes schoonheid. Dat de actrices met wie Wolf speelde prachtig waren, wist ze wel, maar dat zelfs de mensen op de set uitgesproken knap waren, had ze liever niet geweten.

De foto's waren inderdaad prachtig geworden. Niet alleen die van Wolf, die wist hoe hij zich voor de camera moest ontspannen, maar zelfs die van haar. Terwijl een lens haar normaal gesproken intimideerde, waardoor ze er altijd gekunsteld uitzag op de rode-loperfoto's die de roddelbladen van Wolf en haar samen publiceerden. Annes mooiste shot had Wolf voor haar uitvergroot en boven de bank in de woonkamer gehangen. Merel kan ernaar blijven kijken. De ogen van haar kinderen waarin zoveel valt af te lezen, zelfs in die van Jonas die toen nog maar net dreumes-af was. De dromerige blik van Wolf, waarin Anne de liefde heeft weten te vangen die Merel zo vaak in zijn blik ziet als hij haar aankijkt, boven hun borden aan de keukentafel, over de hoofden van zijn collega's bij een obligate

borrel van zijn toneelgezelschap, als hij haar een kus geeft voor ze hun bedlampjes uitdoen. En dan haar eigen gezicht, waar een zachtheid van is af te lezen die ze niet van zichzelf kent, maar waarvan ze sindsdien weet dat het een van de belangrijkste redenen is dat Wolf voor haar heeft gekozen.

Die vier paar indringende ogen leken er alleen voor haar te zijn. Zo rechtstreeks kijken ze haar hart in, dat ze helemaal is vergeten dat ze oorspronkelijk naar iemand anders hadden gekeken. Zonder fotografe geen foto, immers. En die fotografe heeft een naam. Anne.

Annes artikel heeft te maken met de in Amerika begonnen #MeToo-beweging. Vorige week hebben ze het er bij mama aan tafel over gehad. Dat is waarschijnlijk waarom Debbie het haar heeft gestuurd. Voor de verandering ging de discussie niet tussen beide zussen, maar vormden Debbie en zij een front tegen hun moeder. Die vond het allemaal maar onzin. Libelle-geneuzel. Alsof de te veroveren vrouw geen invloed had op het verleidingsspel. Zo makkelijk als vrouwen zich weg lieten zetten als slachtoffers. Ze had zich als werkende vrouw niet al die jaren uitgesloofd om te moeten aanhoren hoe hele generaties vrouwen zichzelf voordoen als bange, te overheersten poppetjes. Er is helemaal niets tegen een beetje flirten, ook niet in het zakelijk verkeer. Gaat het je te ver, dan kun je de handen gewoon van je afslaan. Je hebt toch een mond gekregen om mee te praten? Nee is nee. Punt. En als mannen dat niet snappen, dan neem je maatregelen.

Merel begreep waar haar moeder vandaan kwam, maar was het toch met Debbie eens, die aanvoerde dat het nodig was om de dingen expliciet te maken. Alleen dan zou er een echt gesprek tot stand komen tussen mannen en vrouwen, dat nu eindelijk eens concreet zou maken dat de grenzen van vrouwen blijkbaar in veel gevallen stukken minder ver liggen dan mannen denken. 'Machtsmisbruik is iets anders dan flirten,

mam.’ En zo ging het een tijdje door, tot hun moeder ‘Klaar!’ riep en weer over iets onbenulligs begon.

Anne schrijft over een man die ze tegenkwam tijdens de opnamen van een Nederlandse speelfilm waar ze achter de schermen werkte. De meeste mensen op de set waren onaardig, tegen elkaar en tegen haar. Ze was dan ook blij dat deze beroemde acteur haar op een normale manier aansprak, zodat ze zich niet langer onzichtbaar waande. Hij nodigde haar uit om iets met een groepje acteurs en crewleden te gaan drinken na afloop van de laatste take. Voor het eerst sinds ze de set op was gelopen werd het gezellig. Het was laat geworden. De man en zij hadden nog even gedanst. Ze had te veel gedronken. Misschien was ze wat te dicht bij hem gekomen, maar ze had hem niet aangeraakt en zelfs al had ze dat wel, dat gaf hem nog niet het recht te doen wat hij deed. Want diep in de nacht kreeg ze een broeierig appje van hem. Ze kon zich niet herinneren dat ze hem haar nummer had gegeven. Hij schreef dat hij de hele weg naar huis aan haar had gedacht. Dat hij haar sexy vond en dat hij hoopte dat ze nog eens samen zo lekker zouden dansen. Het leek misschien onschuldig. Maar het was de ondertoon die haar nerveus maakte. Ze besloot het bericht te wissen en niet te reageren.

Een tijdje later vond hij haar via Facebook. Hij wist dat ze naast setdresser ook fotografe was en zocht iemand die foto’s van hem en zijn vrouw en kinderen wilde maken. Ze had nee moeten zeggen, maar ze had het niet te groot willen maken. Voor haar lens stond hij met zijn gezin om zich heen te doen alsof er niets aan de hand was, maar zodra ze haar camera liet zakken, zag Anne in zijn blik iets duisters, iets onbestemds, iets dat haar de rillingen over de rug deed lopen.

In de weken na de fotosessie stuurde hij haar in de DM opnieuw hijgerige berichtjes. Hij dacht dat ze misschien wel iets voor elkaar konden betekenen. Wilde afspreken voor een kopje koffie of een biertje. Misschien wel iets meer. Weer deed

Anne er het zwijgen toe. Gelukkig stopte hij ook dit keer na een tijdje met haar lastig te vallen. Ze hoopte dat ze nu voor altijd van hem af was.

Maar toen ze vorige week op Facebook een post van hem las, waarin hij zich uitsprak over de koppen die begonnen te rollen in de #MeToo-beweging, wist ze dat ze het hier niet bij kon laten. Toen ze zag dat hij schreef dat hij het gedrag dat in de vs op grote schaal werd blootgelegd in het dagelijks leven veel tegenkwam bij collega's; dat hij niet langer machteloos zou toezien; dat hij vanaf nu iedere grensoverschrijdende, machtsbeluste macho zou aanspreken; dat er sprake was van een bewustwordingsproces dat vroeg om aandacht en geduld; toen beseftte ze dat juist dit soort hypocriete mannen het gevaarlijkst is en dat ze het aan andere vrouwen verplicht was een stuk aan hem te wijden. Want terwijl deze zelfbenoemde Zorro zichzelf op het schild hijst als beschermer van vrouwen, vergrijpt hij zich vast en zeker aan de jonge actrices en crewleden – meisjes nog bijna – met wie hij samenwerkt, zoals hij dat ook bij haar heeft geprobeerd. Ze heeft inmiddels voldoende verhalen over hem gehoord om te weten wie hij werkelijk is: een wolf in schaapskleren. En zo heeft hij het aan zichzelf te danken dat zij hem nu uitroept tot het symbool van alles wat er mis is tussen mannen en vrouwen in de wereld van de kunst en cultuur. Wat Anne betreft is hij het levende bewijs dat er een einde is gekomen aan de tijd dat vrouwen genoeg nemen met miezerige solidariteitsverklaringen van welke man dan ook. Genoeg is genoeg. Het is tijd dat vrouwen over de hele wereld een vuist maken. #MeToo zal niet voor niets zijn.

Merel pakt haar kop thee. Ze moet drinken. Soms moet je gewoon doorgaan. Dat leert ze haar cliënten ook: deel je dag op in brokken en begin pas als het ene af is aan het volgende. Niet te ver vooruitkijken. Stapje voor stapje, dan wordt het vanzelf avond.

Wolf was ook tegen haar over #MeToo begonnen. Ze had

niet echt geluisterd, ze was aan het koken. Ze weet wel dat hij er een stuk over heeft geschreven op Facebook, maar ze heeft het niet gelezen. Wolf schrijft nogal veel op Facebook. Kwetsbare stukken waarin er nauwelijks een scheidslijn is tussen wie hij is in het echte leven, in háár leven, en wie in het openbaar. Die openheid heeft hem een aantal vijanden bezorgd, mensen die het nodig vinden hem online aan te vallen en belachelijk te maken. Eerst volgde ze hem en zijn online gesprekken op de voet. Maar omdat haar hart dreigde te breken als ze zag hoe haar volwassene echtgenoot door schreeuwelijke malloten werd gepest om wie hij was, is ze daarmee gestopt. Ze begrijpt niet hoe Wolf er wél tegen kan en als ze heel eerlijk is gelooft ze ook niet echt dat dat zo is. Maar ze mag niet voor hem denken en ze is niet zijn therapeut, dus heeft ze er het zwijgen toe gedaan en de andere kant op gekeken.

Merel is kortademig. Ze heeft het altijd al wel geweten, dat het succes zich tegen hen zou keren, dat ze er ooit voor zouden worden gestraft dat alles hun altijd voor de wind is gegaan. Ze moet rustig blijven. Anne heeft geen naam genoemd, het is een anoniem stuk met een man als alle andere. Alleen als je de details zo goed kent als zij kun je Wolf erin herkennen. Toch? Dat Debbie het haar gestuurd heeft, betekent niet dat zij ook weet dat het over Wolf gaat. Het zou over iedereen kunnen gaan en dat zouden ze samen vol kunnen houden. Gewoon ontkennen, zwijgen en doorgaan. Het enige wat Wolf hoeft te doen is zijn stuk van Facebook verwijderen en er is geen bewijs meer.

Behalve dan dat Wolfs Facebookbericht er al een paar dagen op staat. Iedereen heeft het natuurlijk al gezien en mogelijk verspreid. Screenshots gemaakt. Iedereen zal hem erin herkennen, natuurlijk zullen ze dat, een beetje research en je komt vanzelf uit bij Wolf.

Merel dwingt zichzelf tot een slok. Nog een. Als je drinkt kun je niet huilen. Wat staat er nou helemaal in dat artikel? Ze

plooit haar lippen tot een glimlach. Zie je wel, ze kan erom lachen. Anderen zullen zich ook afvragen waar de kleinzieligheid van sommige vrouwen vandaan komt. Ze zullen het in dit geval met haar moeder eens zijn. Dat kan niet anders. #MeToo gaat over de echte klootzakken, dat zal iedereen beamen.

Ze moet voor de zekerheid Debbie bellen, haar zus moet niet gaan denken dat Wolf zo is. Ook al staat er eigenlijk niets in dat hele artikel, Deborah moet achter Wolf blijven staan. Net als mama. Ze wil niet zó'n gesprek hebben boven de saltimbocca. Ze wil dat haar moeder en zus blijven zien wie Wolf echt is. Wie zij ziet dat hij is.

Ze moet Wolf bellen. Ze moet hem waarschuwen. Ervoor zorgen dat hij Facebook wist. Dat hij zijn baas voor de zekerheid inlicht. O god, zijn baas. Ze hadden hun handen dichtgeknepen toen hij vier jaar geleden een vaste aanstelling kreeg bij het stadsgezelschap. Midden in de crisis, cultuur werd gezien als een linkse hobby, collega's kozen er massaal voor de sector te verlaten. Acteurs die wel klussen hadden konden hun onderbetaalde hoofd nauwelijks boven water houden. Maar Wolf kreeg een contract met een normaal, stabiel salaris. Ze hadden erop gedronken. Veel. Het was in Jonas' eerste jaar, ze sliepen nauwelijks en konden niet samen de deur uit, daarom dansten ze door de keuken op zijn favoriete playlist. Ze weet nog hoe mooi ze zich voelde toen hij haar tegen zich aan trok en op het aanrecht tilde. Mooi en slank, ook al waren de zwangerschapskilo's er nog steeds niet af, maar dat maakte niet uit want hij hield van haar lijf. Hij kon haar altijd van alles wijsmaken, het risico van getrouwd zijn met een acteur.

Merel denkt terug aan die middag met Anne in dat park. Aan hoe Wolf zich gedroeg. Hoe Anne. Was die blik die hij haar al bijna twee jaar dagelijks vanaf zijn plek boven de bank in hun woonkamer zendt niet voor haar maar voor de foto-

grafe bedoeld? Is Merel dan die therapeut die alles doorziet maar die blind is voor wat zich in haar eigen huwelijk, onder haar eigen ogen afspeelt?

Nee, ze moet Anne niet onder haar huid laten komen. Wolf is een open boek voor haar. Ze hebben een goed huwelijk. Dat weet ze en dat voelt ze. Wat haar een sterke therapeut maakt, is dat ze in staat is het goede beter te maken. Een ander – haar moeder – zou kunnen zeggen dat ze problemen zoekt, maar Wolf en zij kennen de nuance. Merel kaart dingen aan, spreekt dingen uit, lost dingen op. Het heeft een aantal jaar geduurd voordat Wolf en zij een evenwicht vonden tussen haar wil om dingen te verbeteren en zijn behoefte aan stabiliteit. Toen ze elkaar op hun zeventiende, tijdens hun bijbaantje in de bioscoop, leerden kennen, lachten hun vrienden hém uit omdat zij de broek aanhad en háár omdat hij vervolgens niet luisterde. Ze gaven het een paar maanden.

Het is nu al bijna twintig jaar. Nog steeds kiest Merel er elke dag opnieuw bewust voor om naast Wolf wakker te worden. Wat hen kenmerkt is niet de gewoonte maar de wens, de vrijheid, het vertrouwen. Ze gunt iedereen zo'n huwelijk.

Merel voelt een steek in haar borst. Ze moet rustiger ademen. Maar het is niet alleen het gebrek aan lucht dat pijn doet, het is ook iets anders, iets diepers. Ze legt haar hand daar waar het zeer doet. De pijn zakt langzaam naar beneden, haar buik in. Ze ademt in en telt tot vier, houdt vier tellen vast en ademt dan langzaam uit op acht. Nog een keer.

Wat het ook is, ze kan het aan. Ze moet alleen Wolf bellen. En Debbie. En later vandaag haar moeder, zodat die het niet in de krant hoeft te lezen. Als het nodig is zal ze Jonas en Bram bij zich roepen. Ze zal het hun uit proberen te leggen. Kinderen snappen meer dan je denkt, je kunt het maar beter benoemen. Ze zal een manier vinden waarop zelfs zij snappen wat er aan de hand is. Ze zal het luchtig houden. Ze zal ervoor zorgen dat

ze niet bezorgd worden. Jonas zal zijn best doen te blijven luisteren tot ze is uitgesproken en dan opspringen en vragen of hij nu weer mag gaan spelen. Bram zal een ernstig gezicht trekken en volwassen doen. Misschien zal hij er eerst niet van kunnen slapen. Hij zal vragen stellen. Hij zal piekeren. Maar ze zal ervoor zorgen dat hij rustig wordt. Ze zal hem aaien tot hij slaapt.

De pijn schiet vanuit haar navelstreek opnieuw omhoog, door haar borst, door haar keel, naar buiten in een gierend geluid dat ze pas herkent als de tranen beginnen te stromen. Ze veegt ze met een driftig gebaar van haar wangen. Er is geen reden voor verdriet. Er is een vrouw. Er is haar man. Er is een misverstand. Er staat niets in dat artikel dat kwaad kan. Niets dat onmiskenbaar naar Wolf leidt. Niets dat haar hoeft te raken. Over een paar dagen is iedereen het weer vergeten. Zo gaat dat met nieuws. Debbie beklagt zich er vaak genoeg over. Mensen sluiten liever hun ogen. Dat is makkelijker. Comfortabeler. Een manier van overleven.

Merel opent zo stil mogelijk de deur van haar kamer en kijkt het gangetje van de praktijk in. De kamers van haar collega's zijn dicht. Van links klinkt de bariton van Leon, uit de kamer rechts een zacht gesnik, vergezeld van de kalmerende stem van Marijke. Elke dag vult deze gang zich met ander-mans ellende. Merels pijn kan zich ongemerkt mengen met de angst van anderen. Niemand zal weten dat hij van haar komt.

Ze loopt naar het keukentje en draait de kraan open. Wolf en zij hoeven elkaar alleen maar vast te houden. En vol te houden. Ze moet kalmeren en gewoon doorgaan. Als haar volgende afspraak achter de rug is moet ze Wolf bellen.

Wanneer ze het koude water over haar polsen laat stromen en haar gezicht onderdompelt in het kommetje van haar handen, zakt de pijn weer naar binnen.

Ze weet nog niet dat hij daar het komende jaar zal blijven hangen.

WOLF STAAT MET ZIJN RUG TEGEN DE LEUNING VAN DE BRUG. Om hem heen hangt een groepje mensen, jonge mensen, vooral vrouwen. Hij rookt. Terwijl hij gestopt is. Het is pas vier uur en hij is dronken. Niet lazarus, maar precies aangenaam dronken genoeg om net iets boven zichzelf en het groepje uit te kunnen stijgen en tevreden vast te stellen dat er naar hem wordt opgekeken.

De borrel is een verrassing ter ere van zijn nominatie voor de toneelprijs. Tijdens de repetitie waren ze binnengekomen, bijna al zijn collega's. Hij zat midden in een heftige scène, die hij op de een of andere manier maar niet goed kreeg, of in ieder geval niet waarachtig genoeg. Hij wilde doorzoeken, ook al was het allang tijd en maakte de regieassistent steeds luider bezwaar. Hij kon niet weten dat haar zenuwen te maken hadden met het feit dat er een menigte mensen op hem stond te wachten in de foyer. Tot hun geduld eindelijk op was en ze naar binnen kwamen gestormd, een glas champagne voor zich uit. Ze hadden op hem getoost. En gezongen. De artistiek leider had een speech gehouden. Wolf was er emotioneel van geworden.

Hij wist al wel dat hij in een opwaartse lijn zat. Maar op de een of andere manier voelt hij het nu pas echt. Net als met alle beroepen zijn er onder acteurs natuurtalenten en zwoegers. Hij behoort tot de laatste categorie. Hij heeft die prijs verdiend. Jarenlang heeft hij gezien hoe hij net aan zijn neus

voorbijging. Het maakte hem onzeker. Maar nu maakt het hem niet eens meer uit of hij die prijs wel of niet krijgt. De nominatie door de vakjury alleen al is het bewijs dat hij zich eindelijk op een plek bevindt waar collega's hem zien en waar-deren. Dat zou voor nu ook genoeg kunnen zijn.

Pas toen Wolf de grootste verrassing van zich had afgedronken met twee glazen champagne, had hij op zijn telefoon gekeken en gezien dat hij drie oproepen van Merel had gemist. Bij de laatste had ze ingesproken. Hij excuseerde zich en trok zich terug op de wc, waar hij al plassend zijn voicemail afluisterde. Ze vroeg hem om terug te bellen. Hij keek op zijn horloge. Vijf over half vier. Ze zou rond vier uur bereikbaar zijn, als ze haar laatste cliënt gehad had. Als hij eerlijk was, had hij geen zin om haar te bellen. Hij wist waar dat op uit zou draaien: ze zou merken dat hij gedronken had en daar een opmerking over maken – luchtig, alsof ze ruimdenkend was –, hij zou het oordeel er toch in horen doorklinken en iets onaardigs terugzeggen, waar zij op haar beurt weer over zou vallen. Zo zouden ze een tijdje over en weer blijven kibbelen, totdat een van hen het halfslachtig goedmaakte en ze met goed fatsoen konden ophangen. Hij had er geen zin in. Het was zijn feestje, hij hoefde dat niet te laten verpesten. Dus aptte hij: *Is het dringend? Of kan het wachten tot vanavond? Beetje druk hier nu. Vertel nog wel. Maar kan even niet zo goed bellen.* Hij spoelde door, zette zijn telefoon op vliegtuigstand en liet hem in zijn zak glijden.

De kring met mensen wordt wat wijder wanneer Kasper, de publiciteitsmedewerker, erbij komt staan. Wolf mag hem en dat is wederzijds. In het verleden heeft Kasper nog wel geprobeerd hem op te voeden wat betreft zijn in Kaspers ogen veel te persoonlijk getoonzette social-mediagebruik, maar toen hij

dat eindelijk had opgegeven, was er een vriendschap tussen hen gegroeid die zich bijna nog meer online dan offline afspeelt. Het elkaar aftroeven in hun timelines in zo gevat mogelijke oneliners is een van de oorzaken van het groeiend aantal volgers van het theatergezelschap.

Kasper staat een beetje afzijdig, alsof hij niet kan beslissen of hij tot de kring zal toetreden. Wolf voelt zijn blik nog voor hij hem ziet. Hij kijkt terug, zijn wenkbrauwen opgetrokken in een woordeloze vraag. Kasper houdt zijn hoofd schuin en geeft een paar korte wenken met zijn kin, terwijl hij een kleine stap naar achteren doet, een stukje hoger de brug op. Wolf loopt met hem mee.

‘Gefeliciteerd man.’ Kasper klinkt zijn champagneglas tegen dat van Wolf.

‘Dank je wel man. Nu maar kijken of ik die prijs ook echt krijg.’

Kasper knikt. Hij lijkt niet helemaal op zijn gemak. ‘Wolf, even iets anders. Heb je je Facebook het afgelopen uur nog gecheckt?’

Wolf lacht. ‘Ik weet dat het ongebruikelijk is, maar: nee. Er zijn momenten waarop het echte leven mijn virtuele overtreft. Hoezo?’

Kasper wiebelt wat van zijn ene op zijn andere been. Het maakt Wolf nerveus. Zijn hand glijdt onwillekeurig zijn zak in, op zoek naar zijn telefoon, naar Facebook.

‘Er is iets aan de hand, maar ik snap het niet helemaal.’

Het duurt Wolf allemaal te lang, dit. ‘Waar heb je het over?’

Kasper opent de Facebook-app op zijn mobiel en scrolt naar beneden. Dan geeft hij zijn telefoon aan Wolf.

‘Misschien begrijp jij het?’

Kasper heeft Wolfs bericht van een paar dagen terug geopend, waarin hij reageert op de hele Amerikaanse #MeToo-situatie. Wolf voelde zich verplicht er iets over te schrijven.

Het zou hypocriet zijn om te doen alsof dit soort praktijken zich alleen in Amerika afspeelt. Hij ziet het op de Nederlandse sets ook regelmatig gebeuren: seksistische opmerkingen die net te ver gaan, een handje hier of een kusje daar. Hij had een duit in dat zakje willen doen. Niet weg willen kijken. Niets willen ontkennen. Hij weet dat hijzelf ook een reputatie als flirt heeft. En dat is deels terecht. Hij houdt van mensen. En mensen van hem. Het is ook het vak: een acteur kan alleen goed spelen als hij een band met zijn tegenspeler opbouwt, maar de tijd die dat kost is er zelden. Dus heeft hij er een gewoonte van gemaakt om meteen de diepte in te gaan, de intimiteit tussen hem en de ander zoveel mogelijk af te dwingen. Dat is zijn baan en daar is hij goed in. Dat sommige actrices moeite hebben met hoe hij te werk gaat weet hij eigenlijk pas sinds Marga, de grande dame van het gezelschap, hem een tijdje terug toevertrouwde dat ze iemand had horen zeggen dat ze vond dat hij te ver ging. Dat had hij zich aangetrokken. Sindsdien let hij beter op. Het draait allemaal om bewustwording. Om de bereidheid te leren.

Dat was waar zijn stuk op Facebook over ging. Dat dat reacties op zou roepen viel te verwachten: wie ben je op social media als je geen mening hebt en die niet luidkeels verkondigt? Hij had de comments wel een beetje gevolgd, maar zich er niet echt mee beziggehouden. Op de telefoon van Kasper ziet hij dat er in het laatste uur vijftien nieuwe reacties zijn bijgekomen. Het merendeel is volgens verwachting, maar drie trekken Wolfs aandacht.

De eerste is van Maarten, een collega van een van de andere grote gezelschappen uit de stad die, toevallig of niet, ook genomineerd is voor 'zijn' prijs: *Als je weet hoe Wolf echt is, draait je maag om.*

Eronder de tweede opvallende reactie, afkomstig van een recensent van een internettijdschrift die regelmatig stukjes

over het toneelgezelschap schrijft: *Grote woorden. Maar blaffende honden bijten dus wel. Read all about it in your local newspaper tomorrow.*

En nog een paar reacties naar beneden, de laatste van iemand die Wolf niet kent: *Het begint met een W en eindigt op Olf (mocht je benieuwd zijn welk beestje straks niet bij de naam genoemd wordt).*

Wolf blijft naar het scherm kijken totdat Kasper zijn hand uitsteekt om zijn telefoon terug te nemen. Hij kijkt hem vragend aan.

Wolf haalt zijn schouders op. 'Ik heb geen idee.'

Kasper schudt zijn hoofd. 'Ik ook niet.'

'We merken het wel,' verzucht Wolf. Hij doet zijn best nonchalant te klinken. Als hij één ding geleerd heeft over social media, dan is het dat je er totaal geen grip op hebt. 'Tijd voor een borrel.'

Wolf slaat zijn glas tegen dat van Kasper om niet te laten merken hoe de onrust zich in zijn schouders en rug heeft vastgezet. Samen lopen ze naar binnen, waar een nieuw stel open armen klaarstaat om hem te feliciteren. Twee glazen later is hij bijna vergeten dat er een morgen is.